

Zlatko Karač, Alen Žunić

**Islamska arhitektura i umjetnost u Hrvatskoj – osmanska i suvremena baština /
Islamic Architecture and Art in Croatia – Ottoman and Contemporary Heritage**

Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, UPI-2m Plus, Zagreb, 2018.

[ISBN 978-953-7703-35-6; CIP 001008802]

Mladen Obad Šćitaroci i Zlatko Jurić (recenzenti); Ariana Štulhofer (urednica), Nedjeljko Špoljar_sdf (dizajn i prijelom), Graham McMaster (eng. prijevod)

format 24/28, tvrdi uvez s omotom

432 stranice, 408 ilustracija, 1620 bilješki, 1100 bibliografskih jedinica

izvori, popisi, kazala, glosarij turcizama

[dvojezično HR/ENG]

U knjizi je obrađena gotovo nepoznata, a vrlo vrijedna islamska baština u Hrvatskoj koju su autori cjelovito istražili i interpretirali, kako u povijesnome sloju osmanskih spomenika 16. i 17. st., tako i u sloju moderne i suvremene islamske arhitekture 20. i 21. st. Razlozi nepoznavanja i neafirmiranosti islamske baštine u Hrvatskoj posljedica su sustavnih i temeljitih razaranja turskih spomenika još u prvim godinama kršćanske reconquiste krajem 17. st. te ideoloških i vjerskih antagonizama u prošlosti koji su rezultirali zatiranjem preostalih materijalnih ostataka, ali i potiskivanja svijesti o tome da je veliki dio našeg ozemlja više od stoljeća i pol pripadao svijetu islamske civilizacije, kulture i umjetnosti. Hrvatska je prostor najzapadnijeg rasprostiranja osmansko-islamske baštine u Europi, ujedno i područje istovremenog dodira, ponekad i preklapanja, islamske likovnosti sa zapadnom renesansom 's druge strane granice'. Ta činjenica ovu tematiku čini međunarodno relevantnom i zanimljivom u europskome kontekstu, pa je uložena napor da se monografiju u punom opsegu priredi dvojezično – u hrvatsko-engleskom slogu. Istraživanjem sloja modernih i suvremenih džamija u Hrvatskoj reafirmiran je niz nepoznatih projekata relevantnih autora moderne (poput S. Planića, Z. Požgaja, O. Mujadžića, J. Neidhardta, V. Richtera, S. Sekulić-Gvozdanović, Dž. Čelića, M. Gološa, I. Prtenjaka, B. Vinceka, E. Polleti-Kopešić) te su valorizirane recentne realizacije i natječajna rješenja novih islamskih centara (D. Džamonje, D. Vlahovića i B. Vučinovića, F. Muzurovića i D. Raosa, G. Rake, D. Matekovića i dr.). Kao inovativni metodološki ekskurs ističe se treća cjelina knjige gdje se na temelju prethodno razvijenoga istraživačkog modela elaborira proces osmanska urbanizacija Vukovara kao *case study* univerzalno primjenjiv i na druge hrvatske gradove koji su tijekom povijesti bili pod turskom vladavinom.

Knjiga je rezultat gotovo desetgodišnjeg istraživanja (terenskog, arhivskog, bibliografskog), pri čemu je originalni doprinos autora, uz ostalo, vidljiv i u razvoju znanstvene metode obrade građe promatrane uvijek sintezno, no u simultanome dijakronijskom, topografskom i tipološkom sagledavanju unutar kulturoškoga konteksta vremena, te osobito u formuliranju univerzalnog modela interpretacije osmanske urbanizacije naših prostora. Istraživanje je provedeno na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u okviru znanstvenog projekta *Heritage Urbanism* voditelja akademika Mladena Obada Šćitarocija.

Knjiga je odmah po objavi polučila međunarodni uspjeh osvojivši *Nagradu Ranko Radović* za najbolje teorijsko djelo o arhitekturi i gradu u 2018. Godini.

IZVATCI IZ RECENZIJA

„Ovo je djelo vrijedan znanstveni doprinos u istraživanju gotovo nepoznatoga baštinskog sloja islamske arhitekture, urbanizma i umjetnosti u našem kulturnom pejzažu. Tema je međunarodno relevantna jer je upravo Hrvatska područje najzapadnijega širenja povijesne osmanske baštine u Europi te prostor dodira i prožimanja dvaju različitih kulturnih i religijskih krugova Istoka i Zapada.

U ovoj domeni autori gotovo da i nemaju prethodnika jer je dosad bilo publicirano tek nekoliko popularnih priloga sadržajno bliskih temi knjige, no sveobuhvatnoga djela o islamskom naslijeđu na našem tlu nismo imali. Uravnotežena kombinacija arhitektonskog i historiografskog pristupa glavna je odlika ove metodološki uzorno pripremljene monografije...“

AKADEMIK PROF. DR. SC. MLADEN OBAD ŠČITAROCI, DIPL. ING. ARH.
[HAZU; Arhitektonski fakultet, Zagreb]

„Po originalnom odabiru teme, sadržajnoj punini i pouzdanome znanstvenom postupku istraživanja ova je knjiga važan doprinos povijesti hrvatske arhitekture i umjetnosti, što će s korpusom slabo poznatih primjera orijentalne baštine naš kulturni milje pozicionirati kao zanimljivo područje preklapanja i interakcija između likovnosti kršćanskoga i islamskoga svijeta.

Uz povijesne spomenike osmanskoga doba, u monografiji je temeljito i sveobuhvatno elaborirana i dosad neafirmirana tema novoga sloja moderne i suvremene islamske arhitekture 20. i 21. stoljeća, s autorski relevantnim djelima naših vrsnih arhitekata i umjetnika, uključujući i posve nepoznate velike projekte džamija za zemlje arapskog svijeta...“

PROF. DR. SC. ZLATKO JURIĆ, DIPL. ING. ARH.
[Filozofski fakultet, Zagreb – Odsjek za povijest umjetnosti]